

Doğu Akdeniz'de kim ne diyor

DENİZCİLİK BAKANLIĞI OLMADAN MÜMKÜN DEĞİL

Berk Özer yazdı

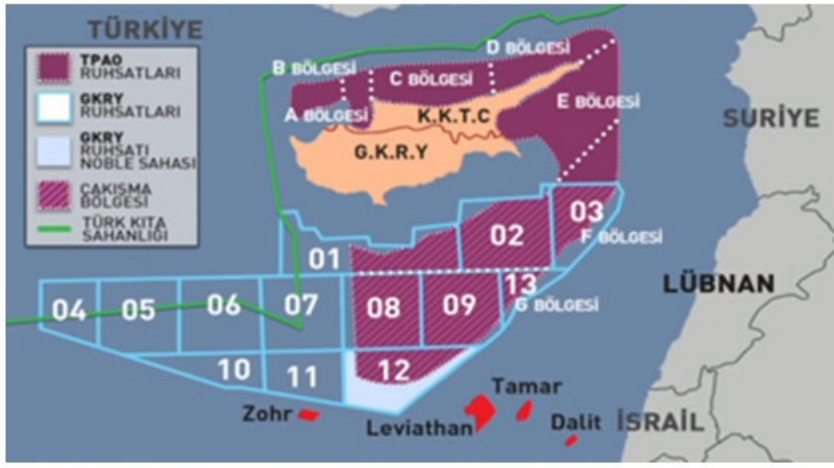
Denizcilik Bakanlığı olmadan mümkün değil

22 Temmuz Pazartesi 2019 23:59

Kıbrıs, Süveyş kanalı açıldıktan sonra, deniz yollarının kontrol edildiği bir yer oldu. Bir nevi uçak gemisi diye tasvir edebileceğimiz bir adadır.

Kıbrıs, Süveyş kanalı açıldıktan sonra, deniz yollarının kontrol edildiği bir yer oldu. Bir nevi uçak gemisi diye tasvir edebileceğimiz bir adadır. Doğu Akdeniz havzasında bulunduğu tahmin edilen, zengin doğalgaz rezervleriyle ilgili olarak yeni keşiflerin ortaya çıkmıştır. Kıbrıs 'ın çevresinde, hem Rum hem de Türk tarafınca gerçekleştirilen doğalgaz arama faaliyetleri, uzun süredir bölgede gerginliğe neden oluyor. Doğu Akdeniz 'deki enerji yataklarının siyasi ve ekonomik boyutlarının bilincinde olan batılı ülkeler, Kıbrıs açıklarındaki sularda, GKRY 'nin 2003 yılındaki arama çalışmalarına uluslararası meşruiyet kazandırabilmek için, kıyıdaş ülkelerden Mısır başta olmak üzere, Lübnan ve İsrail ile ikili anlaşmalar yapmışlardır. Rum yönetimi, 2011 yılında hidrokarbon aramak için adanın güneyinde 13 parsel ilan etmişti. Rum yönetimi bu parsellerin bir kısmında, uluslararası enerji şirketleriyle yaptığı anlaşmalar doğrultusunda, sondaj çalışmalarına başladı. ABD 'nin Noble Enerji ve Exxon Mobil şirketlerinin yanı sıra, İtalyan Eni ve Fransız Total şirketlerine, Mühnasır ekonomik bölge (MEB) parsellerinde petrol ve doğal gaz araması ile ilgili anlaşmalar yaparak ruhsatlar vermiştir. Rumların ilan ettiği parsellerden bazıları; Kuzey Kıbrıs 'ın, TPAO 'ya ada açıklarında petrol ve doğal gaz araması için, ruhsat verdiği alanlarla kesişiyor. Ancak taraflar, kesişen alanlar dışındaki bölgelerde yapılan arama ve sondaj çalışmalarına da, tek taraflı gerçekleştirildikleri gerekçesiyle karşı çıkıyor.

RUSYA 'NİN MESELEYE YAKLAŞIMI

Rusya 'nın yeni yaklaşımı, Kıbrıs yönetimini desteklediği, adanın batı ve doğu kıyıları açıklarındaki Kıbrıs Münhasır Ekonomi Sahası karasularındaki, Türk genişlemesine hoşgörüle yaklaşmaktır. Büyükelçi Stanislav Osadchiy, Kıbrıs Komünist Parti gazetesi Haravgi 'ye yaptığı açıklamada: "Gerilimi artırmak bir çözüm değildir. Bu nedenle, iki tarafın da Akdeniz 'de gerilimi artıracak adımlardan kaçınması gerektiğine inanıyoruz." ifadelerini kullanmış ve bunun yanı sıra, Kıbrıs meselesinin çözümü için, görüşmelerin yeniden başlamasının, altını oyan bütün adımlara karşı olduklarını sözlerine eklemiştir. Osadchiy 'in söylediklerinin anlamı aslında: Kıbrıslı 'ların kendilerini savunmamaları gerektiğidir.

ABD 'NİN MESELEYE YAKLAŞIMI

Doğu Akdeniz 'deki enerji paylaşımına ilişkin tartışmalara yönelik olarak, 2003-2006 yılları arasında, ABD 'nin Lefkoşa 'daki Büyükelçiliğinde görev yapan, ABD Dışişleri Bakanlığı Avrupa ve Avrasya İşlerinden Sorumlu Müsteşar Yardımcısı Matthew Palmer, "Adada hidrokarbon kaynaklarının kapsamlı bir çözüm çerçevesinde toplumlar arasında adilane paylaşılması gerektiğini savunuyoruz." dedi. Palmer, Türkiye'nin Kıbrıs açıklarındaki sondaj faaliyetlerini eleştirdi. Bu faaliyetlerin durdurulmasını istediklerini söyledi. ABD 'nin, bölgedeki anlaşmazlıkların barışçıl şekilde ele alınmasından yana olduğunu belirten Palmer, çözüme varılması halinde, enerji dâhil birçok alanda iş birliğinin önünün açılacağını ifade etti. Palmer, şunları kaydetti: "Bir noktanın altını çizmek istiyorum. İki kesimli, iki toplumlu federal bir çözüme varılması, bölgesel iş birliğine ve barışa katkı yapacak. Enerji dâhil birçok alanda, iş birliğinin önünü açacak. Bir çözüm olmadan bunların gerçekleşmesi zor. Biz, tarafların müzakere sürecine bağlı kalması ve kalıcı bir çözüme ulaşarak enerji dâhil iş birliğini oluşturacak koşulları yaratması konusunda umutluyuz." Doğu Akdeniz 'deki enerji kaynaklarının, hangi güzergâhtan Avrupa 'ya ulaşmasının, en mantıklı yol olduğu sorusuna yanıt vermekten kaçınan Matthew Palmer, "Buna muhtemelen petrol ve gaz şirketleri karar verecek." dedi. Palmer, adada çözüme ulaşmanın, hala ABD 'nin öncelikleri arasında olduğunu yineleyerek, "Müzakerelerin başlayıp başlamayacağı ya da ne zaman başlayacağı konusunda, bir öngöründe bulunmak istemiyorum." ifadesini kullandı.

AB 'NİN MESELEYE YAKLAŞIMI

Londra 'da Avam kamarasında, Rum kökenli İngiliz İşçi Partili Milletvekili Pambos Haralambus, İngiltere Dışişleri Bakanlığı 'nın Türkiye 'nin Doğu Akdeniz 'de petrol ve doğalgaz sondajına başlama kararını kınamasını istedi. Haralambus, Türkiye 'nin Fatih gemisinin de, geri çekilmesi gerektiğini iddia etti. İngiltere 'nin Avrupa Bakanı Sir Alan Duncan, "Türkiye 'nin Londra Büyükelçisi ile bir araya gelerek, çok yapıcı bir görüşme yaptım. Birleşik Krallığın tutumu, BM Deniz Hukuku Sözleşmesi uyarınca; egemenliği şaibeli olan herhangi bir yerde, sondaj yapılmaması gerektiği şeklindedir." dedi. Sir Dunca 'nın açıklamalarını değerlendiren, Rum kesimi Cumhurbaşkanı Nikos Anastasiadis, "Tavır, Kıbrıs 'ta bunca çıkarı bulunan ve İngiltere 'nin geçirmekte olduğu bu kritik zamanlarda, küçük ama diğerleriyle aynı oya sahip ülkemizden benzeri görülmemiş destek bulan Büyük Britanya 'nın, izlemesi gereken doğru politikayı yansıtmıyor. Bu, söz konusu beyefendinin tavrı ilk kez not edilmiyor." ifadesini kullandı.

Türkiye 'nin Kıbrıs adası yakınlarına sondaj için bir gemi göndermesiyle, yeniden fitili ateşlenen tartışmalarda, AB Devlet Liderleri Zirvesi 'nde konuşan, Avrupa Komisyonu Başkanı Jean Claude Juncker, yaptığı açıklamalarla AB 'nin pozisyonunu net şekilde ifade etmiş ve birliğin Kıbrıslı Rumların arkasında duracağını belirtmişti. Juncker konuşmasında, Türkiye 'nin Akdeniz 'de Kıbrıs sularında sondaj çalışması yapma kararını 'kabul edilemez' olduğunu açıklamıştı. Karpas yarımadası açıklarında, 3 bin 300 metre derinliğe sondaj yapma hazırlığında olan Türk gemisinin çalışmaları durdurması için, Yunanistan da Brüksel 'e baskıda bulunarak; AB 'nin, Türkiye 'ye daha üst perdeden çağrı yapması için çaba sarf ediyor. AB zirvesinde, pek çok lider Türkiye 'nin sondaj çalışmalarının, uluslararası hukuka aykırı olduğunu dile getirdi ve bu durumun AB-Türkiye ilişkilerini olumsuz etkileyeceği, çeşitli fırsatlarda ifade edildi. Avrupa Konseyi 'nin, Türkiye 'ye sağduyu çağrısı yapmasının ardından; Ankara, adanın Kuzey sularında sondaj yapma hakkı olduğunu yineledi ve bunun üzerine, Yunanistan Başbakanı Aleksis Çipras, sert bir açıklamada bulunarak "Türkiye Akdeniz 'de sondaj yapmayı aklına bile

getirmemelidir." dedi.

TÜRKİYE 'DEN YAPILAN AÇIKLAMALAR

Doğu Akdeniz konusunda konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Kıbrıs konusunda Türkiye olarak biz konuşuruz, Yunanistan konuşur, İngiltere konuşur. Bunlar üç garantör ülkedir. Ama Fransa, sen konuşamazsın! Senin ne işin var Doğu Akdeniz 'de? Birileri yine her zaman olduğu gibi Türkiye 'yi, yeniden düzenlenen küresel oyunun dışına itmek istemektedir. Doğu Akdeniz 'de bulunan ya da bulunacak olan her türlü kaynağın, adil bir şekilde rıza gösterilmesini sağlayana kadar, bölgede attığımız adımları kararlılıkla sürdüreceğiz. Burada Türkler 'in ve Kıbrıs Türkleri 'nin haklarını yok sayan girişimlere, asla izin vermeyeceğiz. Yunanistan başbakanı kendine göre bir şeyler söyleyip duruyor. Ne söylerse söylesin. Bizim orada haklarımız var. Bu haklarımızı korumak adına, hem arama tarama yapan gemilerimizi, hem de sondaj yapan gemilerimizi, silahlı kuvvetlerimiz gerekli tedbirleri almak suretiyle korumaya devam edecektir."

Hükümet kanadından Kıbrıs ve Doğu Akdeniz konusunda, bir başka açıklama da Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu 'ndan geldi. Çavuşoğlu, "Kıta sahanlığı, Türkiye 'nin egemenlik hakkıdır. Hiç kimsenin yorum yapma hakkı yoktur. Kıta sahanlığında ne yapmak istediğine, ancak Türkiye karar verir. Sondaj çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Doğu Akdeniz 'de uluslararası hukuka uygun adımlar atıyoruz. Fatih gemimizden sonra, Yavuz gemimiz de bölgeye gitti ve bu bölgede sondaj çalışmalarını başlatacak. 2011 yılında, o gün Cumhurbaşkanı Eroğlu 'nun da bir teklifi olmuştur. Sayın Erdoğan 'BM çatısı altında bir ortak komisyon kuralım ve müştereken bu paylaşımın nasıl olacağına birlikte karar verelim, ondan sonra sondaj ve faaliyetler devam etsin' demişti. KKTC 'nin bu teklifi masadadır ve hiçbir zaman da geri çekilmemiştir. Hiçbir kurum bu konuda adım atmamıştır. Garantör olmayan ülkelerin, o bölgede bir hakkı yoktur. Ya zenginlikler hakça paylaşılır, ortak çözüm bulunur. Ya da Türkiye olarak, KKTC 'nin haklarını savunmaya devam edeceğiz."

Muhalefet tarafının önemli isimlerinden olan, CHP Genel Başkan Yardımcısı Ünal Çeviköz, Doğu Akdeniz 'de Türkiye aleyhine gelişen dengelerin diploması ve uzlaşma yoluyla çözülmesinin doğru olacağını belirtti. Çeviköz, "Doğu Akdeniz 'deki dengelerin, Türkiye aleyhine oluşturmuş olduğu mevcut durumu değiştirmek için, en kısa zamanda Türkiye 'nin Şam, Tel Aviv ve Kahire 'deki büyükelçileri tekrar göreve gönderilmelidir. Aynı şekilde İsrail 'de, Kudüs 'teki başkonsolosluğumuzun da misyon şefi düzeyinde tekrar faaliyetlerine başlamasının, elzem olduğunu düşünüyoruz" dedi.

DOĞU AKDENİZ MESELESİ ÜZERİNE TEKNİK DEĞERLENDİRMELER

Doğu Akdeniz konusunda teknik değerlendirmelerde bulunan, konunun uzmanlarını incelediğimizde; Emekli Binbaşı Mete Yazar, "ABD, GKRY silah ambargosu uyguluyordu. Silah ambargosunun senatodan kaldırılması konusunda anlaşma sağlandı. ABD şuanda GKRY 'ye 3 milyar dolar silah yardımı yapmak istiyor. Türkiye 'yi masa başında, haklarından feragat etmeye zorluyorlar. Türkiye 'nin şuanda en büyük sıkıntısı ekonomik durumudur. Doğu Akdeniz 'den Türkiye 'nin sağlayacağı kaynaklar, ekonomik olarak Türkiye 'ye bir hayat damarı sağlayacaktır. Bu kaynakları kullanması, Türkiye 'nin ekonomik özgürlüğüne kavuşması anlamında önemli bir adım olacaktır. Türkiye 'nin jeopolitik konumundan dolayı, ABD Türkiye 'yi kaybetmeyi göze alamayacağı için bizimle anlaşmak zorundadır. Aksi halde Asya kapısında, kuzeyden güneye kadar karşı bir blok ile karşılaşmak zorunda olacaklardır. 30 yıldır bizi parçalamak istemelerinin temel nedeni de budur. Bunu başarabilseler, zaten bize gerek duymayacaklardır. Ama bunu yapamadıkları için, bizimle bir şekilde anlaşmak zorunda kalıyorlar."

Ekonomist Gazeteci Emin Çapa, "Doğu Akdeniz 'de olanları lütfen küçümsemeyin. Bu bölgede çok büyük bir doğalgaz rezervi bulundu. Bu konuda ülkemizi dışlayan bir şekilde, İsrail, Mısır ve GKRY arasında yürütülen süreçler var. GKRY, AB üyesi olduğu için, Türkiye 'ye karşı bir tavır sergilemezseniz; AB 'yi Balkan 'lardaki hareketleri bloke ederim diyerek sıkıştırmaya çalışıyor. Şuanda Doğu Akdeniz 'de, Türkiye 'nin ekonomik geleceğini etkileyecek kadar bir değişim ve dönüşüm yaşanıyor. Lütfen AB ülkelerinden bizim tarafımızda olanları, yeni cephe açarak kaybetmeyelim. Aramızın iyi olduğu AB üyesi ülkelere de destek alarak, bu konuda GKRY tarafına istediğini vermeyelim."

Prof. Dr. Sencer İmer, "Doğu Akdeniz 'de yaşanan sorunların önüne geçmek amacıyla, uzun vadede KKTC ile Türkiye arasında bir konfederasyon ilişkisi kurulabilir. Türkiye 'nin bir şekilde Doğu Akdeniz 'deki haklarına sahip çıkması ve açık denizlere açılmaya çalışması gerekmektedir. Çünkü ABD Deniz Kuvvetleri bir senaryo yazmıştır. Yazdığı senaryoda ani bir baskın ile Türk Donanması 'nı imha etmeyi planlıyor. Şuanda eski NATO komutanı emekli Oramiral James Stavridis 'in yazdığı bu senaryoyu uygulamaya koymaya çalışıyorlar. Dolayısıyla ani senaryoya karşı donanmamız, hem Ege, hem Karadeniz, hem de Akdeniz 'de tatbikatlar yapıyor. Türkiye 'nin, KKTC 'de bir donanma üssü, bir de hava üssünün olmasında büyük yarar vardır. Hiç alakası olmadığı halde, Fransız Donanması GKRY ile üs kurmak üzere bir anlaşma yapmıştır. Bu Londra ve Zürih anlaşmalarına aykırıdır. Çünkü üç garantör ülke olarak Türkiye, Yunanistan ve İngiltere vardır. Bu garantör ülkelerden herhangi birinin kabul etmemesi durumunda, başka bir ülke adada üs kuramaz. Fransız Vegas şirketi petrol arama faaliyeti yaparken, kuracakları deniz üssü ile bunun korunmasını hedefliyorlar."

"Ortadoğu dünyanın petrol ve doğalgaz kaynaklarının büyük bir kısmına sahiptir. Önümüzdeki 50 yıl boyunca enerjiye hükmetmek isteyen ülkeler, Ortadoğu 'yu kontrol etmek zorundadır. Çin 'in gerçekleştirmek istediği Bir Kuşak Bir Yol projesinde orta kuşak Ortadoğu 'dur. Dolayısıyla ABD, bunu engellemek için Irak 'ta üs kurdu. Şuanda da Suriye 'de PKK/PYD 'yi destekleyerek üs kurmak için çalışıyorlar. Fakat bunların hepsi uluslar arası hukuka aykırıdır. Herhangi bir

güvenlik kurulu kararı ve ya daveti yoktur. Amaçlarının İsrail 'in güvenliğini korumak olduğunu söyleyerek bölgede bulunuyorlar; ancak terör unsurlarını destekleyerek bölge ülkelerini parçalıyorlar. Bölgede kalabilmek ve denizlere inebilmek için burayı karıştırmaya devam ediyorlar. Biz ise bölge ülkelerinin bağımsız olmasını istiyoruz ve bu yüzden İran ile güvenlik antlaşması imzaladık. Bence çok önemli bir adımdır. İran 'ın tehlikeye girmesi demek, Türkiye 'nin tehlikeye girmesi demektir. Bu bakımdan da yine Suriye rejimine destek olarak, acilen iç savaşın bitirilmesini sağlamak gerekiyor. Bu sayede bölgenin parçalanmasını da engellemiş olacağız.”

Emekli Tümamiral Ali Deniz Kutluk, “Eğer Doğu Akdeniz 'de, mevcutta bulunan gazın ticari gaza dönüşmesi yolunda, Türkiye 'yi dışarıda bırakacak bir yol tercih ederseniz, bunun riskini üstlenmeniz gerekiyor. Örneğin Nabucco şirketi çöktü ve yerini Tanap aldı. Avusturyalı 'lar 1-2 milyar dolar yatırım yaptılar, sonuç hüsrana dönüştü. Doğu Akdeniz 'de de kendiniz yapmak istiyorsanız, kurarsınız bir hat, yatırırsınız 8-10 milyar dolar parayı sonuç yine aynı olur. Allah 'tan bankalar var. Projeyi değerlendirip, risk analizleri yapıp, o şekilde kredi veriyorlar. Burada Türkiye 'siz tasarlanan bir projenin maliyetine katlanmak istiyorlarsa, buyursunlar yapsınlar. Hali hazırda AB, alternatif enerjilere yönlendiriyor ve ABD 'den gelen Shell gaz (kaya gazı) var.”

“Doğalgaz neden bu kadar önemli bir hale geldi diye sorarsak, bu aslında teknolojinin gelişmesiyle birlikte oldu. 2000 yılında batı teknolojiyle en fazla 500 m delinme yapılabiliyordu. Şimdi ise 3000 m ve su sütünü altında da 4000 m delinebiliyor. Yani toplamda 7000 m ye kadar ilerlenebiliyor. Fakat her şey maliyetle ilgilidir. Gazprom şirketinin 2018 verilerine göre, 1000 m3'ün kuyu başı üretim maliyeti 23 dolardır. Satış fiyatı ise 420 dolar. Bunun 150 doları kar olarak hesaplandığında, geriye kalan 247 doları sadece ulaşım maliyetine gidiyor. Çıkacak olan gazın ticarileştirilmesinde, ulaşım sorununu çözemezseniz, hiçbir şeyi çözemezsiniz. Dolayısıyla, Türkiye burada anahtar konumdadır ve bu rolü iyi oynamalıdır.”

“Şuanda Türkiye ve İspanya ortaklığıyla, Anadolu isimli uçak gemisi yapılıyor. Bunun, sadece dizaynı İspanyollara aittir. Geri kalan her şey yerli üretimdir. ABD 'den gelecek olan F-35 tipi uçakları da bu geminin üzerine yerleştireceğiz. Sadece uçakların havalanması ve inmesi için yaptığımız yatırım 45 milyon doları buldu. Biz kendimiz yaparken, karşı komşumuz Mısır ise iki adet Fransız yapımı Mistral isimli uçak gemisi satın aldı. Aslında, Fransızlar bu iki Mistral 'i Ruslar için yaptılar; ancak Ukrayna krizinden sonra ABD 'nin koyduğu ambargolardan dolayı, Ruslar 'a satamadılar. Mısır 'da Doğu Akdeniz 'deki mevcut durumdan dolayı bu boşluğu değerlendirdi.”

“Türkiye 'nin Doğu Akdeniz 'de caydırıcı bir güç olması gerekiyor. Bu da iki aşamalıdır: Askeri güç ve siyasi güç. Askeri gücünüz olacak ve tatbikatlar icra ederek, bu gücü kullanabildiğinize herkesi inandıracaksınız. İkinci olarak da askeri gücünüzü kullanabilecek bir siyasi iradeniz olacak. Askeri gücünüzü kullanacak siyasi iradeniz yoksa, askeri gücünüz bir caydırıcılık yaratmaz. Karşı tarafın dediklerini kabul ediyorsanız ve sessiz kalıyorsanız, siz caydırıcı bir güç değilsiniz demektir. Bir deniz gücünün oluşumunda en önemli güç, insan gücüdür. Bir amiral yetiştirmek, çok uzun zaman alır. Donanmamız son yıllarda, kumpas davaları ve FETÖ yüzünden çok büyük hasar aldı. Bu kurgu bizi içeriden çökertmek için yapıldı ve ilk etapta da bugünleri önceden gördükleri için, deniz kuvvetlerimiz hedef alındı. Deniz kuvvetlerimizin, denizden nasıl gelip Ankara 'ya darbe yapacağını kimse sorgulamadan, 'darbe yapabilir' dediler. İlk operasyonda 36 amiralimiz hapse atıldı.”

“Deniz kuvvetleri bir deryadır. Nasıl kullanacağınıza bağlıdır. Siyasi irade bunu biliyorsa, caydırıcılık unsuru olarak kullanıp, diplomatik yollarla çıkarlarınızı korursunuz. Özellikle 2012 yılından sonra, sismik araştırma gemileriyle Ege 'de arama ve tarama faaliyetleri yerine, Doğu Akdeniz 'de donanmamızın koruması altında, sondaj çalışmalarına başlanması ve tüm bunların milli teknolojiyle yapılıyor olması, bunun bilindiğini gösteriyor.”

Doç. Dr. Ahmet Kasım Han, “Doğu Akdeniz 'de bulunan gazların, üç şekilde ihracatı yapılabilir. Bunlardan iki tanesi, borularla, bir tanesi LNG yoluyla yapılabilir. Bir LNG tesisinin 1 hattının maliyeti 6 milyar dolardır. İsrail 'in bulunduğu Leviathan gazının değeri 7,4 milyar dolardır. Diğer alanlarda da muhtemelen gaz bulunacaktır. Ancak şuanda bulunan gazda hak sahibi olan şirket Avner-Delek konsorsiyumundan yapılan açıklamaya göre, lojistiklerini kendileri yapmayacaklar. Bu projenin bir AB projesi olduğunu ve bütün boru hatlarının inşasını tamamlamaları gerektiğini, kendilerine de fiyat garantisi verilmesi gerektiğini iletiyorlar.”

Doğu Akdeniz 'de gazın durumu

Prof. Dr. Mithat Çelikpala, "Doğu Akdeniz 'deki gazın ticari olarak değerlendirilmesindeki en az maliyetli olan, gazın Ceyhan 'a getirilmesi ve buradan Avrupa 'ta taşınmasıdır. Ceyhan 'a getirilmesi için İsrail, Türkiye 'ye muhtaçtır. Buradaki en önemli nokta, gazın işlenerek getirilmesi için, Hizbullah 'ın ikna edilmesi ve Suriye 'de iç savaşın bitmesi gerekmektedir. Burada da en önemli rol Türkiye 'ye düşmektedir. Türkiye, bunu başarabilirse bir 'doğalgaz hub' ı olacaktır."

Doğalgazın Avrupa 'ya taşınması

Emekli Tuğgeneral Nejat Eslen, "İdlib ve Suriye, Türkiye 'nin Doğu Akdeniz 'deki hak ve çıkarları için çok önemlidir. Çünkü Türkiye ve Suriye, Doğu Akdeniz 'deki çıkarları için işbirliği yapabilecek iki ülkedir. Her zaman olduğu gibi Türkiye, Doğu Akdeniz 'de de proaktif olamamış, uzman amirallerin ısrarlarına rağmen zamanında ekonomik münhasır bölgesini ilan edememiş, müşterek çıkarlar için koalisyon oluşturamamıştır. Bölgesel jeopolitiğin ağırlık merkezine dönüşen Doğu Akdeniz 'de Türkiye, reaktif girişimlerle haklarını ve çıkarlarını korumaya çalışmaktadır. Türkiye, Doğu Akdeniz 'de haçlılar koalisyonu ile karşı karşıyadır. Geç kalınmış olsa bile Türkiye, karşı koalisyon oluşturma çabalarını başlatmalıdır. Tedarik edilerek güneye yerleştirilecek S-400 hava savunma sistemi, bölgedeki haçlılar koalisyonuna karşı stratejik bir caydırma sağlayabilecektir."

"Türkiye 'nin Doğu Akdeniz 'deki en büyük kozu, bölgeden çıkarılacak doğal gazın Avrupa pazarlarına ulaştırılmasında, en rasyonel ve maliyeti en düşük güzergâhın, Kıbrıs-Anadolu-Avrupa güzergâhı olmasıdır ve bu önemli koz iyi kullanılmalıdır. Dünya ve bölgemiz hızlı bir değişimden geçmektedir. Etrafımız ateş çemberidir. Türkiye'nin güçlü bir yönetime, güçlü bir iç cepheye ve güçlü bir orduya olan ihtiyacı her zamankinden daha fazladır."

Emekli Tümamiral Cem Gürdeniz, "Denizler 21.yüzyılda fethetmemiz ve korumamız gereken vatanımızdır. Bu yüzden biz 'Mavi Vatan' dedik. Geçmişte Sevr ile yapılmak istenenler, bugün de Mavi Vatan 'ımız üzerinde yapılmak isteniyor. Doğu Akdeniz 'de yaklaşık 150 bin km2 alanı, Mavi Vatan 'ımızdan çalmaya teşebbüs ediyorlar. Aslında bu çerçevede baktığımız zaman, başımıza gelen Ergenekon ve Balyoz 'da vatanımızı parçalamaya ve devletimizi yıkmaya yönelik bir hareketti. Türkiye 'nin deniz etki alanlarını, KKTC 'nin geleceğini ve denize çıkışı hayal edilen bir sözde Kürdistan gayretlerini, bu üçünü de Doğu Akdeniz 'in jeopolitiği olarak değerlendiriyorum. Doğu Akdeniz 'deki olumsuz gelişmelere, Türkiye 'nin asla izin vereceğini sanmıyorum. Çünkü herkes bu bölgeye bakıyor. Bugün Doğu Akdeniz, tam bir jeopolitik merkezidir."

"ABD 'de gittiğimiz konferanslarda da onlara da haritalar üzerinden örneklerle anlattım. Bizden Doğu Akdeniz 'de çalınmak istenen 150 bin km2 lik haritayı koydum. Arkasından da Küba ile Meksika körfezinin birbirine bakan tarafını içeren bir harita koydum. ABD 'nin Meis adasına uyguladığının aynısını Küba 'ya uyguladım ve siz bu haritayı kabul eder misiniz dedim. Sizin %90 'ı kıta sahanlığınıza dâhil ettiğiniz alanda, Küba arkasına büyük devletleri alarak bunu yaptı ve defacto ilan etti."

Siz bunu kabul eder miydiniz dedim. Tabi ki salondaki herkes güldü.”

“Bir de 2014 yılında Barzani ‘nin Diyarbakır ziyaretinden iki gün sonra, KBY sitesinde bir harita yayınlandı. Bu harita sözde Kürdistan ‘a, İskenderun ve Hatay ‘ı da içine alacak şekilde, Doğu Akdeniz ‘e çıkış sağlıyordu. Bu haritayı, GAP bölgesini, Fırat ve Dicle Havası ‘nı anlattım. Türkiye Cumhuriyeti bugün eriştiği güç seviyesi ile bu oluşumların hiçbirisine izin vermez dedim. Bu reel politiktir. Uluslararası Adalet Divanı ‘nın yüzlerce kıta sahanlıklarına yönelik adalarla ilgili kararları vardır. Tüm bunlara rağmen, bizden 150 bin km2 alanımızı çalmaya çalışıyorlar. Buna kimse izin vermez. Bana göre akliselim hiçbir ülke, oluşabilecek küçük kazalar haricinde, asla bir savaş başlatmaz.”

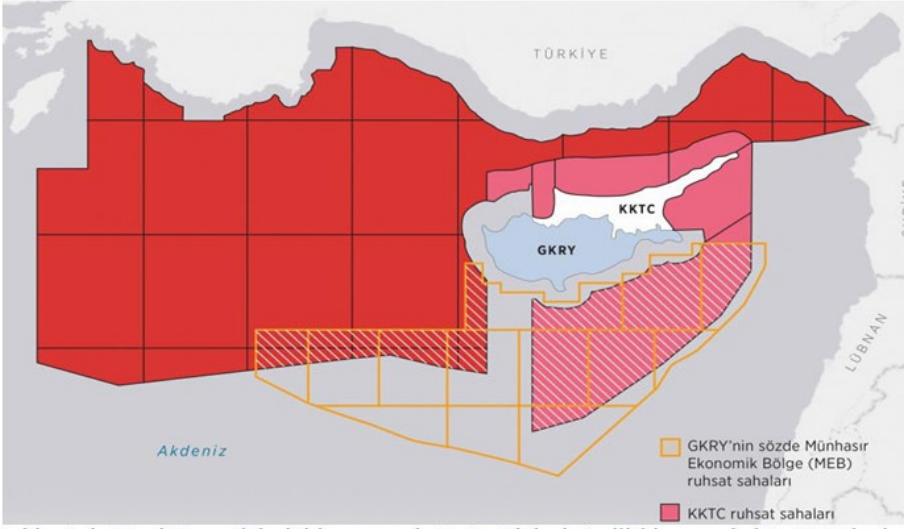
“Burada ABD bir taşla birkaç kuş vurmaya çalışıyor. ABD gibi bir süper güç kendi denginde güç odakları olan, Rusya ve Çin ‘e bakar. Şuanda ABD için en önemli sorun Çin ‘dir. Obama neden 2010 yılından sonra pivot stratejiye geçti? Çünkü Çin 2010 yılında, ABD ‘yi üretimde geçti. Bunu 1890 yılında ABD ‘nin İngiltere ‘yi üretimde geçmesine benzetebiliriz. Demek ki bir küresel el değiştirme süreci başlıyor. 100-150 yıllık küresel hegemonya süreçlerine baktığımızda, nerede karar veriliyor? Denizde! Demek ki denizlerdeki hesaplaşma çok önemlidir. Bir Kuşak Bir Yol neden ortaya çıktı ve neden Çin Deniz Kuvvetleri, tarihte görülmemiş bir hızla büyüyor? Neden Çin Devlet Başkanı görevi devralırken, Çin ‘i denizci bir devlet yapacağız dedi? Neden Mao, 1950 ‘li yılların sonunda, bin yılda sürse Çin ‘i nükleer deniz altı sahibi yapacağız dedi? Çin ‘in şimdi yaptıklarına bakacak olursak, Roosevelt – Mahan döneminin aynısıdır. Eğer Lozan imzalandığında, Mustafa Kemal ‘in günümüz Türkiye ‘sindeki kadar güçlü bir donanması olsaydı, 25 inci boylamın doğusundaki hiçbir ada, adacık ve kayalık asla Yunan tarafına bırakılmazdı. Hatay ‘da olduğu gibi mutlaka Kıbrıs ‘da da diplomatik bir atak yapardı. Kıbrıs ‘da da Hatay ‘da olduğu gibi bir plebisit yapardı. Ama bugün karşılarında bir dev var. Milli uçak gemimizi yapıyoruz. Bunu hayal bile edemedik. Ben Yunanlı dostlarıma da söylüyorum. Siz hanedanı bile Yunanlı olmayan, vekil bir devletsiniz ve yüz yıl önceki kafa yapınızla, sakın Türkiye ‘ye bakmayın. Bugün karşınızda denizlerde dev bir Türk Donanması var.

“Türkiye ‘nin Doğu Akdeniz ‘de elde ettiği başarı şuanda çok ciddidir. Özellikle Mavi Vatan Tatbikatı ile 150 bin km2 yi vermeyeceğini açıkça ilan etti. Yunanlılar tatbikatı izlerken şunu söylediler: Bu Türkler çöl ve kara insanı, nasıl olur da tatbikatlarına Mavi Vatan diyebilirler. Bu aslında bin yıllık bir uyanıştır. Mavi Vatan Tatbikatı ‘na 115 parça gemiyle, 3 deniz alanıyla ve sürekli basına açık olarak icra edildi. Bu çok iddialı bir tatbikattı. Bu Türk Donanması ‘nın kendine olan güvenini tüm dünyaya duyurmasını sağladı. Bir tanesini seyrettim ve inanmadım. Gece 10 bin yarıdan bir tane adaya, top atışları yapıyoruz. Atılan toplar İtalyan yapımı olabilir; ama atış kontrol sistemi Türk yazılımıdır. Bu çok önemlidir. Bunun dışında Ege ‘de, Türk Deniz Kuvvetleri İHA uçuruyor. Artık Türkiye TCG - Anadolu adında uçak gemisi yapıyor. Üzerinden devisa uçaklar, gelirse F-35 ler kalkacaktır. Bunlar bir devrimdir. Bunlar hiçbir şekilde hayal bile edilemiyordu. ‘Rubicon’ geçildi. Baktığınız zaman Türkiye ‘ye yıllarca ambargo uyguladılar. Kumpas davaları da aslında bir ambargoydu. Harp filosofunun, SAT komandolarının, amfibinin, denizaltının, hücum botlarının A takımını bir gecede tutukladılar. Bu ülkede 53 amiralin 15 ‘i bir gecede tutuklandı. Tarih bunun hesabını ileride mutlaka soracaktır.”

TCG-Anadolu

“Şuanda Türkiye ‘nin ihtiyaç duyduğu en önemli gelişme, 9 Haziran 1995 ‘te Yunanistan ‘ın kara sularını 6 milin üzerine çıkarması halinde, bunu önlemek amacıyla oy birliği ile hükümete verilen her türlü müdahale yetkisinin, bugün de verilmeye ihtiyacı vardır. 18 Mart 2019 tarihinde BM bildirilen kıta sahanlığımızın içerisindeki hak ve çıkarlarımızı korumak amacıyla TBMM ‘nin oy birliği ile aynı kararı alarak, Cumhurbaşkanı ve bakanlar kuruluna, tam yetki vermesi gerekmektedir. Buna muhalefet kesinlikle oy vermelidir ve meclisten oy birliği ile çıkması gerekmektedir.”

Türkiye'nin Mavi Vatan doktrini kapsamında Doğu Akdeniz'e ilişkin yayınladığı MEB haritası

SONUÇ

Boru hatları jeopolitik bir oyundur. Doğu Akdeniz'den çıkan gazın, ticarileşmesinde, en makul olan yol, gazın Ceyhan'a getirilip, buradan dağıtılmasıdır. Irak, Azerbaycan, Rusya ve İran ile birlikte Doğu Akdeniz'den gelecek olan gazın da, Türkiye üzerinden ihracatının yapılmasıyla birlikte, boru hatları oyununda, Türkiye bir 'hub' olacaktır. Bunu başarabilmek için, ivedi olarak Hizbullah ve Suriye meselelerinin çözülmesi gerekiyor. Türkiye jeopolitik konumu nedeniyle, oyunu yöneten aktör konumuna oturabilir.

Türkiye'nin bölge ülkeleriyle ilişkilerinin, güçlenerek devam etmesi gereken bir dönemden geçiyoruz. Rusya ile Türk Akımı projesiyle, S-400'lerle, yapılacak olan nükleer santrallerle, ticaretle ve turizmle ilişkilerimiz ilerlemektedir. İran ile ilişkilerimiz iyi; ancak daha da iyi olmalıdır. Çin ve Irak ile de, ilişkilerimizin gelişmesi gerekiyor. Suriye ile biran önce barışın sağlanıp, ülkenin yeniden inşasına başlanması gerekiyor.

Doğu Akdeniz, Ortadoğu'nun denizdeki devamıdır. Doğu Akdeniz'i kontrol eden, aslında Ortadoğu'yu kontrol eder. Belirsizliklerin içerisinde ilerlememek için, yakın zamanda ilan ettiğimiz kıta sahanlığımızın yanı sıra; daha proaktif olarak, gerekirse çıkarlarımız için, donanmamızı sonuna kadar kullanacağımızı da açıkça ifade ederek, Doğu Akdeniz'de Münhasır ekonomik bölge (MEB) ilan etmeliyiz. Türkiye bu oldubitti karşısında arama sondaj çalışmalarına devam etmeli, KKTC'de deniz ve hava üsleri kurmalıdır. Hatta, 1999 yılı MGK kararları çerçevesinde Taşucu Tersanesi açılmalıdır. Doğu Akdeniz'de uluslararası yasalar kapsamında, kontrol mekanizmasını kullanmalıdır.

Mavi Vatanı'mızdan 150 bin km² çalmak suretiyle parçalanmaya çalışılması, bizim için ikinci Sevr'dir. Türk Devleti ve Türk Silahlı Kuvvetleri, buna asla izin vermez. Amiral Cem Gürdeniz'in deyişiyle, "Ana Vatan, Yavru Vatan ve Mavi Vatan birbirinden ayrılmaz." Bunu bilinci sağlamak için, iç cepheyi bilgilendirmek ve sağlam tutmamız gerekir. Emperyalizmin en yoğun olduğu dönemlerde, en hassas alan iç cephe. İç cephede, artık Mustafa Kemal'de birleşmek zorundayız. İç cephedeki siyasi bakış, mavi bir çift göz olmalıdır. Karadeniz'de sağladığımız gibi, önce Akdeniz'de sonrasında da Ege'deki komşularımızla, sorunlarımızı çözmemiz gerekiyor. Bu nedenle Denizcilik Bakanlığı'mızı oluşturmamız ve bu sayede artık her şeye deniz jeopolitiğiyle bakmamız gerekiyor. Çünkü geçtiğimiz yüzyıllarda olduğu gibi, bu yüzyılda da denizlere hükmeden dünyaya hükmeder.

Berk Özer

denizcilik bakanlığı

doğu akdeniz

arşiv

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VİDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

